

Tarinantynkää täyttimestä

Olin nuoruuteni salskeimpina päivinä köyhä kuin sakastin siimahäntä. Jopa piltit piti pusata omin voimin. Kun sitten ryhdyin rustaamaan ristikoita, puute nosti päättään hieman toisenlaisessa muodossa. Sanavarastoni oli sen verran surkea, että pintaan alkoi pulpahdella suorastaan kotikutoisia sanoja. Eräs tällainen oli TÄYTIN. Ei siis mikään täyttää-verbin menneen ajan muoto, vaan ihan ehta substantiivi.

Se istui työn alla olleen ristikkoni alariville kuin klyyvari kasvoihin. Jokin sinnikäs ääni kuitenkin kuiskutti, että älä hyvä mies vielä ala vihjeittää tuotostasi. Selvitä ensin sanasi salonkikelpoisuus.

No – minäpä aloin selvittää. Ensinnäkin Kielitoimiston sanakirja. Ei täpännyt. Sitten Nykysuomen sanakirja eli Nykänen. Vesiperä. Wikipedia – kissan viikset. Otavan pieni tietosanakirja. Ei löytynyt – ei edes epäluotettavien ristikkosanastojen rupisen karheasta runsaudensarvesta. Voi turskan perkeet!

Onneksi olin juuri saanut kahlattua kantes-
ta kanteen Volter Kilven pääteoksen Alas-
talon salissa. Siihen vierähti vaivaiset 30
vuotta. Nyt minulta löytyi aikaa ja tarmoa
käydä perusteellisemmin käsiksi Nykäseen.
Aloitin lopusta, mikä osoittautui viisaaksi
vedoksi, sillä jo v-kirjaimen kohdalla ui kai-
vattu saalis katiskaani.

"VYÖNTÄYTIN, patruunavyön täyttämislaitte". Jukranpajat – substantiiville TÄYTIN

löytyi siis sittenkin jonkinlainen olemas-
saolon oikeutus! Mutta menestyksessä
manööveri ei tyssännyt tähän. Ristikkotai-
teen lempeä jumalatar antoi vinkin Tekni-
kan sanasto-nimisestä opuksesta – ja mitä
löytyi? "MUSTETÄYTIN, väline, jolla muste-
sääliö tms. täytetään." Jo kaksi TÄYTINTÄ
puoltavaa ilmaisua!

En olisi katu- tai edes kujauskottava, ellen
olisi kysynyt myös aikamme epäjumalalta,
tekoälyltä, mikä on sen kanta tähän asiaan.
Vastaus kuului näin: "Kyllä – TÄYTIN on
olemassa oleva suomen kielen sana ja se
on substantiivi. Sillä tarkoitetaan yleensä
jotain, millä täytetään jokin asia. Esimerkik-
si mustekynän täytin tai tykin täytin (laite,
joka lataa aseensa)."

Pojat kylillä kritisoiivat löydöksiäni. "Kuu-
le kölvi – vyöntäytin ja mustetäytin ovat
yhdyssanoja." Puolustauduin pontevasti.
"Hyvät herrat – niin on kahvinkeitinkin. Silti
keitin voidaan irrottaa omaksi, ihka oikeak-
si sanakseen. Joten se siitä, kuten serkku-
poikakin sanoi, kun kansaneläkkeensä pa-
jatsoon pelasi."

Utelemme vielä, mitä sanoo Suuri raa-
timme – voidaanko TÄYTTIMEN salon-
kikelpoisuus kuuluttaa kirkossa? "Jaa että
voidaanko? Mitä arvelisit, arvoisa 'laadinta-
taiteen lisensiaatti'? Ellei nyt aivan kirkos-
sa, niin kellotapulissa kuitenkin!"

Entä mitä mieltä on valistunut lukijakun-
tamme? Onko TÄYTIN ansainnut paikka-
sa korkeimmalla kunnian kukkulalla vai
kenties jonkin vihoviimeisimmän periferian
viheliäisimmässä häpeäpaalussa?

Kalle Pertola
kalle.pertola@ristikkoakatemia.fi

Lähetätkää ristikkoihiseisiä kysymyksiä ja mielipi-
teitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi